

สู่ชีวิตที่ดีกว่า?: การวิเคราะห์ แรงจูงใจที่นำมาซึ่งความฝัน การเป็นนักฟุตบอลอาชีพ ของเยาวชนชาวแอฟริกา*

พลิชฐ์ วจนะดิชยาวงค์**

บทคัดย่อ

ปัจจุบัน ปรากฏความกังวลต่อการเพิ่มขึ้นของปัญหาการค้ามนุษย์ในกลุ่มนักกีฬาฟุตบอลจากภูมิภาคแอฟริกา โดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจำนวนหนึ่งแสวงประโยชน์จากเยาวชนที่ต้องการเป็นนักฟุตบอลเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยล่อลวงให้เยาวชนเหล่านี้ย้ายถิ่นฐานออกจากภูมิลำเนาของตนเพื่อไป “ค้าแข้ง” ในสโมสรระดับสูง แต่แท้จริงแล้ว เยาวชนเหล่านี้กลับกลายเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ การเพิ่มขึ้นนี้มาสู่คำถามที่น่าสนใจว่าเหตุใดเยาวชนชาวแอฟริกาจำนวนมากจึงมีความต้องการเป็นนักฟุตบอลอาชีพ ทั้งที่มีหลายอาชีพที่สามารถนำมาซึ่งความมั่งคั่งและสามารถยกระดับชีวิตของตนเองได้เช่นเดียวกับกีฬาฟุตบอล

โดยการศึกษาพบว่า พลวัตของโลกาภิวัตน์สร้างความผูกพันอย่างแนบแน่นระหว่างกีฬาฟุตบอลกับเยาวชนชาวแอฟริกา นำมาซึ่งมายาคติว่าอาชีพนักกีฬาฟุตบอลจะช่วยเสริมสร้างฐานะของตน ทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยต่อยอดความเป็นชายและการปฏิบัติตามเพศสภาพ ด้วยสังคมแอฟริกาคาดหวังว่าผู้ชายต้องเป็นเสาหลักของครอบครัว อีกด้านหนึ่ง ปัญหาระดับโครงสร้างของระบบการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคทำให้เยาวชนเห็นว่ามีวิชายฐานะไม่สามารถทำให้ชีวิตพวกเขาดีขึ้น ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงเลือกที่จะออกจากระบบการศึกษาและผันตัวเป็นนักกีฬาฟุตบอล กลายเป็นช่องว่างให้ผู้ไม่ประสงค์ดีสามารถแสวงประโยชน์ได้

คำสำคัญ: กีฬาฟุตบอล, เยาวชนชาวแอฟริกา, บทบาทเพศสภาพ, ระบบการศึกษา, การแปลงให้เป็นสินค้า

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ คณะรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในหัวข้อ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายถิ่นของนักกีฬาฟุตบอลจากทวีปแอฟริกาสู่ประเทศไทย”

** นิสิตระดับปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

For a Better Future? An analysis of the motivation of African Adolescents and their Dream of Becoming a Professional Footballer*

Pasit Wajanadisawong**

Abstract

In Africa, concerns were raised that there are increasing number of human traffickers that exploited Africa, which is a continent with abundant of adolescents wanting to become a footballer, by giving these adolescents a false hope of becoming a professional footballer, though tricking them into a human trafficking ring. Question arises, why do so many African adolescents want to be a professional footballer? There is a collective understanding that footballers earn a lot and African is generally an impoverish continent, but there are many occupations as well that is financially as rewarding. A deeper look through the lenses of the young Africans is required to understand this phenomenon more profoundly.

This study intended to answer the question of what motivated African adolescents to become a professional footballer. Findings show that Globalization which merges the proliferation of football, and the everyday lives of Africans leads African adolescents into believing in the myth that pursuing football career is a credible way to achieve wealth, which fuels the gender expectation in the African society that a man is expected to be the breadwinner of the house, and wealth is a symbol of manliness. Meanwhile achieving wealth through formal education is becoming less preferable as there are many structural dysfunctions of the education systems that leads to massive unemployment in many parts of Africa. As a result, many African adolescents abandon formal education system and decide to pursue the career of professional footballer instead. This leads to vulnerability that human traffickers could exploit.

Keyword: Football, African adolescents, gender roles, education system, commodification

* This article is a part of Chulalongkorn University's Master of International Relation's thesis on the topic of 'Factors Influencing the Migration of African Football Players to Thailand'.

** Post Graduate student of the Master of international relations, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University

บทนำ

เมื่อวันที่ 25 กันยายน ค.ศ. 2023 สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime หรือ UNODC) จัดการประชุมระดับสูงว่าด้วยปัญหาการค้ามนุษย์สำหรับกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกีฬา ณ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ในงานประชุมดังกล่าว Delphine Schantz ผู้อำนวยการ UNODC สำนักงานนครนิวยอร์ก แสดงความกังวลต่อการเพิ่มขึ้นของปัญหาการค้ามนุษย์กลุ่มที่ในวงการกีฬา โดยเฉพาะในกลุ่มนักกีฬาฟุตบอล UNODC รายงานว่าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจำนวนหนึ่งแสวงหาประโยชน์จากเยาวชนที่ต้องการเป็นนักฟุตบอลเพื่อแสวงหาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยล่อลวงและชักชวนให้เยาวชนเหล่านี้ย้ายถิ่นฐานออกจากภูมิลำเนาของตน และขายความหวังว่าพวกเขาจะไป “ค้าแข้ง” ในสโมสรระดับสูง แต่แท้จริงแล้ว เยาวชนเหล่านี้กลับถูกนำไปขายแรงงานหรือขายบริการทางเพศ ทั้งนี้ UNODC ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อประเด็นในบริบทภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก โดยประมาณการว่ามีเยาวชนชาวในภูมิภาคนี้ที่มุ่งหวังอยากเป็นนักฟุตบอลอาชีพ แต่กลับต้องตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในยุโรปสูงถึงปีละกว่า 15,000 คน (UNifeed, 2024; Shimanyula, 2023)

แอฟริกาเป็นภูมิภาคที่ยากจนที่สุดในโลก ข้อมูลจากธนาคารโลกใน ค.ศ. 2023 พบว่าประเทศรายได้ต่ำของโลกจำนวน 23 จาก 27 ประเทศ เป็นประเทศจากทวีปแอฟริกา ขณะที่ประเทศที่มีรายได้ปานกลางในระดับต่ำจำนวน 21 จาก 55 ประเทศ เป็นประเทศจากทวีปแอฟริกาเช่นกัน (World Population Review, 2024) ในทวีปที่สามารถพบความแออัดได้ในทุกหย่อมหญ้า การมีรายได้ที่ดีขึ้นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งและในโลกนี้ก็มีอาชีพที่สร้างรายได้อยู่นับไม่ถ้วน แต่สถานการณ์ดังที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ชวนให้ตั้งข้อสังเกตว่าเยาวชนชาวแอฟริกาจำนวนมากอยากประกอบอาชีพนักฟุตบอลเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น บทความชิ้นนี้ศึกษาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนชาวแอฟริกาสนใจประกอบอาชีพนักฟุตบอล ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างโลกาภิวัตน์และโครงสร้างสังคมแอฟริกาที่ผลักดันให้เยาวชนแอฟริกาเล็งเห็นอาชีพนักฟุตบอลในฐานะโอกาสแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าเพื่อตนเองและครอบครัว ผ่านคำถามว่า เหตุใดเยาวชนโดยเฉพาะเด็กเพศชายชาวแอฟริกาจึงเล็งเห็นว่ากีฬาฟุตบอลสร้างโอกาสผลักดันตนเองให้พ้นจากความยากจน

ฟุตบอลเป็นหนึ่งในกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก โดยในห้วงมหรรณพแข่งขันฟุตบอลโลกที่ประเทศกาตาร์เมื่อปี 2022 ที่ผ่านมา สหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) รายงานว่ามีผู้ที่มีส่วนร่วมกับมหรธรมดังกล่าวรวมแล้วมากกว่า 5 พันล้านคน (FIFA, 2023) นับเป็นมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั่วโลก โดยความนิยมดังกล่าว ทำให้ฟุตบอลเป็นหนึ่งในอาชีพที่สร้างรายได้แก่นักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันมากที่สุด โดยรายงานในปี 2023 ปรากฏว่าการแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของประเทศอังกฤษเป็นการแข่งขันกีฬาประเภทที่มให้รายได้แก่นักกีฬาโดยเฉลี่ยสูงที่สุดในโลกเป็นอันดับ 3 ที่ ราว 4.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี รองจากการแข่งขันบาสเกตบอล

ของสมาคมบาสเกตบอลแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Basketball Association : NBA) และอเมริกันฟุตบอลเนชั่นแนลฟุตบอลลีก (National Football League: NFL) เท่านั้น (WSN, 2024) จึงไม่เป็นที่แปลกใจที่เยาวชนจากทั่วโลก รวมถึงทวีปแอฟริกา จึงได้ฝันที่จะเป็นนักฟุตบอล ข้อมูลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sannikova และคณะ (2019) ที่ชี้ให้เห็นว่าแม้การเลือกอาชีพของเยาวชนจะประกอบไปด้วยปัจจัยที่ซับซ้อน แต่สถิติพบว่ารายได้ยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการเลือกอาชีพของเยาวชน อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า การพิจารณาความต้องการเป็นนักฟุตบอลของเยาวชนชาวแอฟริกาผ่านกรอบรายได้เพียงอย่างเดียวนั้น อาจไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจความต้องการของเยาวชนชาวแอฟริกาทั้งหมด เนื่องจากการพิจารณาในกรอบดังกล่าวยังคงไม่ได้อธิบาย ความแตกต่างของอาชีพนักกีฬาฟุตบอลที่เป็นความใฝ่ฝันของเยาวชนชาวแอฟริกา จากอาชีพรายได้สูงอื่น ๆ ได้อย่างใด

งานวิจัยชิ้นนี้เสนอว่า พลวัตของโลกาภิวัตน์สร้างความผูกพันอย่างแนบแน่นระหว่างกีฬาฟุตบอลกับเยาวชนชาวแอฟริกา และนำมาซึ่งมายาคติว่าอาชีพนักกีฬาฟุตบอลจะช่วยเสริมสร้างฐานะและรายได้สูงขึ้น ทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยตอกย้ำความเป็นชายและการปฏิบัติตามบทบาทของเพศสภาพของตน ด้วยสังคมแอฟริกาคาดหวังว่าต้องเป็นผู้ชายต้องเป็นเสาหลักของครอบครัว ขณะเดียวกัน ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาของประเทศในทวีปแอฟริกาที่ไม่สอดคล้องกับอุปสงค์ในตลาดแรงงาน และคุณภาพการศึกษาที่ต่ำส่งผลให้เยาวชนเพศชายตระหนักว่าการเรียนในโรงเรียนและการมีวิทยฐานะไม่สามารถทำให้ชีวิตพวกเขาั่งคั่งและมั่นคงได้หากเปรียบเทียบกับความเป็นนักฟุตบอล ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงเลือกที่จะออกจากระบบการศึกษาและผันตัวเป็นนักกีฬาฟุตบอล อย่างไรก็ตาม ในโลกความเป็นจริงนักกีฬาฟุตบอลจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จและมั่งคั่ง ขณะที่นักกีฬาส่วนใหญ่ยังคงเผชิญความยากจนสะท้อนให้เห็นว่าการเสริมสร้างฐานะและรายได้สูงขึ้นจากกีฬาฟุตบอลยังคงเป็นเพียงมายาคติ

ระเบียบวิธีวิจัย

บทความชิ้นนี้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) นักฟุตบอลจากภูมิภาคแอฟริกาจำนวน 6 ท่าน ที่เล่นกีฬาฟุตบอลอยู่ในประเทศไทย ในระดับไทยลีก 1 2 และ 3 โดยเข้าถึงโดยการติดต่อผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ และสัมภาษณ์ผ่านการถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของนักกีฬาฟุตบอล โดยถามเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ นักฟุตบอลเป็นผู้เล่ารายละเอียดออกมาด้วยตนเอง อาทิ เหตุใดถึงอยากเป็นนักฟุตบอล? ทั้งนี้ในงานเขียนดังกล่าว จะไม่มีการเปิดเผยชื่อนักฟุตบอลที่ได้รับการสัมภาษณ์ เว้นแต่นักฟุตบอลบางท่านที่อนุญาตให้ผู้เขียนเปิดเผยชื่อ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาข้อมูลจากทวิแควเร่ที่เอกสาร อาทิ บทความสัมภาษณ์นักฟุตบอลแอฟริกาในประเทศไทย บทความวิชาการ และข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง ตามที่ปรากฏตามเว็บไซต์สำนักข่าวกีฬาและในสื่อสังคมออนไลน์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความต้องการเป็นนักฟุตบอล

ชาวแอฟริกา ขณะที่การวิเคราะห์ข้อมูลผ่านเอกสารจะสร้างกรอบความคิดทางวิชาการในประเด็นดังกล่าวให้แก่ผู้เขียนในการจัดเรียงข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบ รวมถึงจะทำให้ผู้เขียนเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดเชิงลึกได้เพิ่มขึ้น

กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

บทความนี้ใช้แนวคิด “การแปลงเป็นสินค้า” (Commodification) เพื่อใช้ในการอธิบายพัฒนาการของกีฬาฟุตบอลในแอฟริกา เพื่ออธิบาย อนึ่ง งานเขียนของ Vamplew (2019) กล่าวถึงการแปลงเป็นสินค้าของกีฬา โดยเห็นว่ากีฬาจะกลายเป็นสินค้าเมื่อผู้บริโภควางเงินเพื่อรับชมหรือเข้าร่วม หรือมีแนวโน้มว่ากีฬาจะมีมูลค่าเมื่อถูกแลกเปลี่ยนซื้อขายมากกว่ามูลค่าที่เกิดขึ้นจากการใช้สอย โดยงานเขียนนี้ยังกล่าวว่า การแปลงเป็นสินค้าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออุตสาหกรรมกีฬา เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวเปลี่ยนธรรมชาติของผู้คนที่กีฬา นำมาสู่ธรรมชาติที่ผู้คนให้ความสำคัญกับกีฬาในมิติทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าที่จะมองกีฬาในฐานะกิจกรรมเพื่อความบันเทิง หรือกิจกรรมสันทนาการ ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่าการแปลงเป็นสินค้ามีความเชื่อมโยงกับโลกาภิวัตน์อย่างยิ่ง โดยโลกาภิวัตน์เป็นปัจจัยเร่งกระบวนการแปลงเป็นสินค้าที่สำคัญ โดยโลกาภิวัตน์ได้ขยาย “ความสัมพันธ์ในมิติของสินค้า” (Commodity relations) ระหว่างผู้คน รวมถึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสินค้า “ลึกซึ้ง” มากขึ้น Lysandrou (2005) เช่นเดียวกับกรณีของกีฬาฟุตบอลและเยาวชนชาวแอฟริกาที่จะกล่าวถึง ในส่วนต่อไป

การแปลงฟุตบอลเป็นสินค้า มายาคติว่าด้วยสถานะและรายได้ของนักฟุตบอล และความเป็นชาย

“โดยปกติ เด็กแอฟริกาคนไหนที่ไม่ได้มีฐานะร่ำรวย วันไหนที่ไม่มีเรียน ก็จะต้องเข้าสนามเตะฟุตบอลกันทุกคน” (Joel, December 17, 2022)

คำกล่าวนี้ของ Henri Jöel นักฟุตบอลชาวไอวอรีโคสต์ ที่ผ่านการเล่นให้กับสโมสรชั้นนำของไทยหลายทีม แสดงให้เห็นถึงความผูกพันที่แนบแน่นระหว่างชีวิตของเยาวชนชาวแอฟริกากับกีฬาฟุตบอล

กีฬาฟุตบอลมีจุดเริ่มต้นจากภูมิภาคยุโรปก่อนจะแพร่ขยายไปทั่วโลกผ่านการเดินเรือและการขยายอาณานิคมของมหาอำนาจในยุโรป ไม่ว่าจะเป็นสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส โปรตุเกส และเบลเยียม การที่กีฬาฟุตบอลเป็นที่นิยมของประชากรจากดินแดนเจ้าอาณานิคม ฟุตบอลจึงถูกนำเสนออย่างภูมิภาคแอฟริกา ผ่านการละเล่นของทหารและผู้ย้ายถิ่นฐานไปยังดินแดนใหม่ โดยเฉพาะในบริเวณท่าเรือ (Alegi, 2017) ในช่วงทศวรรษที่ 1920 ฟุตบอลได้แพร่กระจายไปทั่วแอฟริกาภาคพื้นทวีป และกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเยาวชนชาวแอฟริกาอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเข้าถึงได้ง่ายของกีฬานี้ที่ผู้เล่นไม่จำเป็นต้องมีทุนทรัพย์ใด ๆ เพียงอาศัย

การใช้ลูกมะนาวหรือลูกเทนนิสเก่า หรือแม้แต่เศษผ้าที่ถูกพันกันเป็นลูก กับเท้าเปล่าก็เพียงพอที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมนับสิบคนสามารถสนุกสนานได้พร้อมกัน รวมถึงการมีกฎกติกาที่เรียบง่ายทำให้สามารถเข้าถึงชุมชนต่าง ๆ ในแอฟริกาได้อย่างรวดเร็ว (Exploring Africa, 2024)

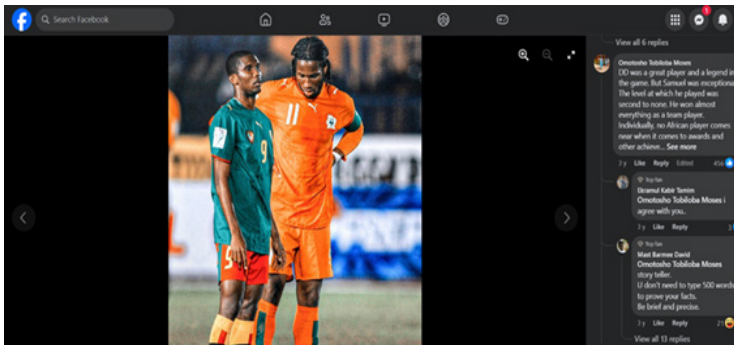
ในปัจจุบัน การละเล่นฟุตบอลแพร่ขยายไปยังภูมิภาคแอฟริกาทั่วทุกหอย่อมหญ้า โดยปรากฏรายงานว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมสูงสุดในแอฟริกาอย่างเปรียบเทียบไม่ได้ (Africa Top Sports, 2024) โดยเฉพาะภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก นอกจากนี้จะเป็นกิจกรรมสันถนาการของเยาวชนในภูมิภาคแล้ว ฟุตบอลในภูมิภาคแอฟริกายังมีพัฒนาการทั้งในอีกสองมิติได้แก่

1. การละเล่นเพื่อความเป็นเลิศ โดยประเทศในภูมิภาคแอฟริกาต่างมีระบบการบริหารกีฬาฟุตบอลในชาติตนเอง ที่ขึ้นอยู่ภายใต้การดูแลของสหพันธ์ฟุตบอลทวีปแอฟริกา (Confederation of African Football หรือ CAF ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับทวีปที่อยู่ภายใต้การกำกับของ FIFA) นอกจากนี้หลายชาติยังทำผลงานได้ดีในการแข่งขันระดับทีมชาติต่าง ๆ อาทิ ฟุตบอลโลก รวมถึงการแข่งขันระดับทวีปที่สำคัญ ได้แก่ African Nations Cup (AFCON)

2. มิติของกีฬาอาชีพ ในปัจจุบัน การแข่งขันฟุตบอลระดับสโมสรของแต่ละประเทศในภูมิภาคที่เป็นระบบและมีความสอดคล้องกับกฎเกณฑ์นิยมในลักษณะเดียวกับในยุโรปและที่อื่น ๆ อาทิ การให้เงินรางวัลสำหรับผู้ชนะการแข่งขันต่าง ๆ การขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด การขายตั๋ว – สินค้าของสโมสร การขายสิทธิผู้สนับสนุนสโมสร รวมถึงการขายนักฟุตบอลให้แก่สโมสรอื่น โดยเฉพาะสโมสรจากทวีปยุโรป โดยปัจจุบันทุกประเทศในภูมิภาคล้วนมีการจัดการแข่งขันระดับสโมสรที่แข็งแกร่งและกลายเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศภูมิภาคแอฟริกาเหนือ อาทิ สโมสร Al Ahly SC ในประเทศอียิปต์ จากรายงานใน ค.ศ. 2021 พบว่า สโมสรสามารถขายลิขสิทธิ์ถ่ายทอดสดได้มูลค่าสูงขึ้นกว่าเท่าตัวในทุกสามปี โดยได้รับค่าลิขสิทธิ์ราว 250 ล้านดอลลาร์อียิปต์ต่อปีในช่วง ค.ศ. 2015-2017 และเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 500 ล้านดอลลาร์อียิปต์ใน ค.ศ. 2018 (Coliseum, 2021) อันสะท้อนให้เห็นความนิยมที่เพิ่มมากขึ้นของฟุตบอลระดับสโมสรในประเทศแอฟริกา

เมื่อฟุตบอลในฐานะกีฬาอาชีพของแอฟริกามีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ฟุตบอลจึงกลายเป็นสื่อความบันเทิงหนึ่งที่สำคัญยิ่งของภูมิภาคแอฟริกาในปัจจุบัน ชาวแอฟริกาจำนวนมากเลือกที่จะแสวงหาความสุขในช่วงสุดสัปดาห์ผ่านการรับชมการแข่งขันฟุตบอล ทั้งจากที่สนาม จากโทรทัศน์ที่บ้าน หรือการเข้าถึงสรรค์ตามสถานบันเทิงเพื่อรับชมและสนับสนุนสโมสรที่ตนเองรักกับคนอื่น ๆ

โดยฟุตบอลกลายเป็น “วัฒนธรรมป๊อป” (Pop Culture) ที่ชาวแอฟริกันนิยมสนทนา (Ngongang, 2020) นอกจากนี้ ความนิยมของสื่อสังคมออนไลน์ในภูมิภาคในช่วงสิบปีหลัง ยังสร้างพื้นที่การพูดคุยที่กว้างและเข้าถึงกลุ่มผู้รับชมได้มากขึ้นอย่างยิ่ง กลายเป็นปัจจัยเร่งสำคัญที่เพิ่มความนิยมการเสพสื่อกีฬาฟุตบอลในภูมิภาคอย่างทวีคูณ

รูปภาพที่ 1-2: การโต้เถียงอย่างดุเดือดระหว่างแฟนฟุตบอลชาวแอฟริกาในโซเชียลมีเดีย เมื่อถูกถามว่าใครคือนักฟุตบอลกองหน้าที่ดีที่สุดของแอฟริการะหว่าง Samuel Eto'o ชาวแคเมอรูน กับ Didier Drogba ชาวไอวอรีโคสต์ (Seye Omidiora, 2020)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากีฬาฟุตบอลในแอฟริกาค่อย ๆ ถูกแปลงให้เป็นสินค้าด้วยความนิยมของประชาชนต่อฟุตบอลที่มีเพิ่มมากขึ้น มิติของ “ความเป็นอาชีพ” ของกีฬา

ฟุตบอลยังส่งผลให้นักฟุตบอลมีสถานะเป็นผู้มีชื่อเสียง (Celebrities) ที่ร่ำรวยจากค่าจ้างมหาศาลจากสโมสรฟุตบอล และได้รับความสนใจจากสังคมอีกด้วย โดยนอกจากบุคคลเหล่านี้จะปรากฏตัวในสื่ออย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ ไม่ว่าจะจากทั้งการลงแข่งขัน หรือการปรากฏตัวในสื่อโฆษณาแล้ว ส่งผลให้เกิดความคลั่งไคล้ (Passion) ในตัวนักกีฬาในฐานะฮีโร่ผู้สร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ชมด้วย นักฟุตบอลชื่อดังชาวแอฟริกา อาทิ Didier Drogba หรือ Samuel Eto'o ต่างล้วนแล้วแต่กลายมาเป็นผู้ที่สร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนชาวแอฟริกายกก้าวขึ้นมาเป็นนักฟุตบอล

Esoh “Paul” Omogba นักฟุตบอลชาวไนจีเรีย ที่ค้าแข้งให้กับสโมสรเกษตรศาสตร์ เอฟซี มีทัศนะต่อประเด็นนี้ว่า

“ผมมีไอดอลเป็น Jay-Jay Okocha และ Nwanko Kanu (นักฟุตบอลชื่อดังชาวไนจีเรีย) และมีความฝันอยากจะเป็นแบบเขา ผมเห็นว่าเขาสามารถเลี้ยงชีพและหาเงินได้มากมายจากการเป็นนักฟุตบอล แล้วผมก็เชื่อว่าผมก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จด้วยกีฬาฟุตบอลได้เช่นกัน” (Omogba, April 20, 2023)

คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงว่าความคลั่งไคล้ในตัวนักฟุตบอล ในฐานะฮีโร่ที่เป็นรุ่นพี่จากประเทศเดียวกัน ผู้ที่ร่ำรวยชื่อเสียงเงินทองผ่านการเล่นกีฬาฟุตบอลที่เขารักหล่อหลอมให้เยาวชนชาวแอฟริกามีความฝันที่จะก้าวขึ้นมาเป็นนักฟุตบอลอาชีพเพื่อประสบความสำเร็จในลักษณะเดียวกัน

อย่างไรก็ดี งานวิจัยชิ้นนี้พบว่า มิใช่เพียงความคลั่งไคล้ในนักฟุตบอลที่พวกชื่นชอบเท่านั้นที่สร้างความฝันในการเป็นนักฟุตบอลให้แก่เยาวชนชาวแอฟริกา หากพิจารณาจากบริบทวัฒนธรรมในครอบครัวชาวแอฟริกาจะพบว่าสังคมคาดหวังให้เยาวชนเพศชายเติบโตขึ้นมาเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว

นักฟุตบอลชาวแคเมอรูนท่านหนึ่งที่ไม่ประสงค์ออกนาม กล่าวในบทสัมภาษณ์กับผู้เขียน ดังนี้

“คุณต้องเข้าใจพวกเรานะ พวกเราเป็นผู้ชายมีภาระหน้าที่ดูแลครอบครัวคุณต้องสู้นะ คุณจะอยู่ที่บ้านเหมือนผู้หญิงไม่ได้คุณต้องสู้เพื่อจะดูแลครอบครัวให้ได้ ผมคิดถึงครอบครัวที่บ้านนะ แต่ผมก็ ต้อง สู้ เพื่อ พวก เขา ” (นักฟุตบอลชาวแคเมอรูนที่ค้าแข้งให้กับสโมสรในไทยลีก 3, October 13, 2022)

คำพูดนี้แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างวัฒนธรรมระดับครอบครัวของชาวแอฟริกาที่แนวคิดเรื่องบทบาททางเพศ (Gender Role) ยังคงมีความสำคัญอย่างมากในสังคมในระดับครอบครัว เพศชายถูกตั้งความคาดหวังไว้ที่จะต้องเป็นคนที่กำลังหาญ เปี่ยมด้วยคุณธรรม มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ และแข็งแกร่ง (Ezeugwu and Ojedokun, 2020) งานเขียนของ Mbah (2019) อธิบายถึงพลวัตข้างต้นนี้ว่า สังคมแอฟริกามีค่านิยมที่เพศชายต้อง “นำรายได้เข้าบ้าน” (Breadwinner)

ซึ่งฝังอยู่ในรากฐานสังคมแอฟริกายาวนาน (Mbah, 2019)

อนึ่ง งานเขียนของ Bertolt (2018) ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของการล่าอาณานิคมต่อค่านิยมบทบาทเพศในแอฟริกา ซึ่งดำเนินมาถึงยุคปัจจุบัน โดยเห็นว่าลัทธิเจ้าอาณานิคมยุโรบนำแนวคิดชายเป็นใหญ่และกดขี่เพศหญิงเข้ามายังภูมิภาคแอฟริกา โดยเห็นว่าสังคมแอฟริกาในยุคก่อนการเข้ามาของเจ้าอาณานิคม ไม่ได้มีลักษณะชายเป็นใหญ่ โดยในบางสังคมมีลักษณะที่ปกครองโดยเพศหญิง เพศหญิงมีบทบาทในการถือครองสินทรัพย์ ในขณะที่บางสังคมไม่ได้มีแนวคิดแบ่งแยกบทบาทเพศระหว่างชายหญิงอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม หลังจากการเข้ามาของเจ้าอาณานิคมยุโรป แนวคิดแบ่งแยกเพศที่ยกสถานะความเป็นผู้นำของเพศชาย และสถานะที่ต่ำกว่าของเพศหญิงผ่านความเชื่อด้านสรีระวิทยาและแนวคิดความเป็นแม่ (Maternity) ซึ่งทำให้เพศหญิงถูกมองว่าไม่เหมาะสมในการเป็นผู้นำ ถูกเผยแพร่ในภูมิภาคผ่านพฤติกรรมต่าง ๆ อาทิ การไม่ยอมรับชาวแอฟริกันเพศหญิงให้เป็นผู้นำของสังคม ทำให้บทบาทของเพศหญิงในสังคมแอฟริกาลดลง นำมาซึ่งค่านิยมบทบาทเพศในสังคมแอฟริกาปัจจุบัน ที่ชายเป็นใหญ่ และถูกคาดหวังให้เป็นผู้นำ

สำหรับแนวคิดบทบาทเพศ กับความต้องการในการเป็นนักฟุตบอลของชาวแอฟริกา งานเขียนของ Esson (2013) ที่ศึกษาความต้องการของเยาวชนชาวแอฟริกาตะวันตกในการเป็นนักฟุตบอล ผ่านกรณีศึกษาชาวกานา พบว่าสังคมครอบครัวของชาวกานามีความคาดหวังอย่างมหาศาลต่อเยาวชนชายที่จะต้องประสบความสำเร็จในเชิงรูปธรรม ส่งผลให้ความสำเร็จทางการเงินถูกผูกติดเข้ากับ “ความเป็นชาย” (Masculinity) ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมบทบาทเพศในแอฟริกาตามที่ระบุในข้างต้น และในเมื่อลูกชายเป็นผู้ที่มีหน้าที่หารายได้เข้ามายังครอบครัว การใช้เงินจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือการแสดงความเป็นชายของชาวแอฟริกา

นอกจากนี้ งานเขียนของ Esson ยังให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับความต้องการเป็นนักฟุตบอลของเยาวชนแอฟริกา โดยกล่าวถึงพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบ “X-WAY” (Extraordinary Way) กล่าวคือ นอกจากการเลี้ยงดูครอบครัวแล้ว เยาวชนชายยังต้องการที่จะใช้ชีวิตอย่างหรูหรา มีรถขับ หรือสวมใส่เครื่องประดับราคาแพงได้ เพื่อที่จะได้รับการยอมรับและเชิดชูจากสังคม ในฐานะผู้ชายที่มีศักยภาพ สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลที่ถูกเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ หรือแม้แต่ที่เยาวชนเหล่านี้ได้มีประสบการณ์พบเจอด้วยตนเอง ดังปรากฏในบทสัมภาษณ์หนึ่งที่

“ถ้าคุณพูดถึงคนที่โด่งดังที่สุดในกานา มันจะไม่ใช่ประธานาธิบดีหรอกนะ แต่เป็น Asamoah Gyan [นักฟุตบอลชื่อดังชาวกานา] เวลาคนพวกนี้กลับมาที่กานา เขาขับรถ Mercedes Benz เลยนะ เราก็อยากเป็นแบบเขาเหมือนกัน” (Esson, 2013)

บทสัมภาษณ์นักฟุตบอลของ Esson ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของ X-Way ที่สร้างแรงจูงใจให้เยาวชนแอฟริกายากจะเป็นนักฟุตบอล อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาและสัมภาษณ์ของผู้เขียน นอกจากการใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือยแล้วอีกพฤติกรรมหนึ่งที่สร้างการยอมรับและเชิดชู

จากสังคมของผู้ชายในแอฟริกันนั้น คือ “การสร้างประโยชน์คืนแก่สังคม” เช่นดังคำพูดของ Paul ดังนี้

“.... อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผมตัดสินใจเป็นนักฟุตบอลคือ ผมอยากสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม ผมอยากจะทำมาบอกเด็กว่าหลังจากคุณจะเป็นนักฟุตบอลได้อย่างไร คุณจะต้องมีทักษะอะไรบ้าง และอะไรคือข้อดีของการเป็นนักฟุตบอล” (Omogba, April 20, 2023)

นักฟุตบอลชาวแอฟริกาที่ประสบความสำเร็จจำนวนมากจะนิยมบริจาคทรัพย์สินให้แก่สังคมท้องถิ่นที่ตนเติบโตมา อาทิ กรณีของ Sadio Mane ที่ถูกยกย่องโดยสังคมแอฟริกาอย่างล้นหลาม จากการบริจาคงบประมาณมหาศาลเพื่อพัฒนาโรงพยาบาลและโรงเรียนเมือง Bambali ประเทศเซเนกัล บ้านเกิดของตน (Pickworth, 2022) การบริจาค่นี้นอกจากจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้ชายที่มีศักยภาพของนักฟุตบอลผู้บริจาคแล้ว ยังเป็นการเสริมแรงให้แก่ความต้องการของเยาวชนรุ่นถัดไปในการเป็นนักฟุตบอลอีกด้วย

รูปภาพที่ 3: เด็กชายชาวเซเนกัลในเมือง Bambali ที่ใส่เสื้อของ Sadio Mane เพื่อสนับสนุนเขาผ่านทางโทรทัศน์ (Bundesliga, 2022)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พัฒนาการของกีฬาฟุตบอลในแอฟริกาภายใต้บริบทโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้นักกีฬาฟุตบอลเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้มหาศาล สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังต่อเยาวชนเพศชายในสังคมแอฟริกาได้ ส่งผลให้เกิด “มายาคติ” ในกลุ่มผู้ชายชาวแอฟริกาว่านักฟุตบอลเป็นอาชีพที่พึงปรารถนา อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนพบว่า ความหอมหวานของ “อาชีพนักฟุตบอล” มีไข่มุกเพียงอย่างเดียวที่เป็นแรงขับในเยาวชนแอฟริกามุ่งมั่นที่จะเป็นนักฟุตบอล หากแต่มีแรงกดดันที่เกิดจากความด้อยประสิทธิภาพของระบบการศึกษาในภูมิภาคแอฟริกาที่ผลักดันให้เยาวชนเหล่านี้เห็นว่าอาชีพนักฟุตบอลเป็นทางออกที่ดีกว่า

ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาในภูมิภาค กับความต้องการในการเป็นนักฟุตบอลของชาวแอฟริกา

ในช่วงหนึ่งของการสัมภาษณ์ Esah “Paul” Omogba นักฟุตบอลชาวไนจีเรีย ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

“.... คุณเข้าใจถูกต้องแล้ว ภูมิภาคแอฟริกามีปัญหาด้านตำแหน่งงาน ตำแหน่งงาน [ไม่หลากหลาย] ทำให้ตำแหน่งงานว่างมีน้อย คนเลยตกงาน เยอะ” (Omogba, April 20, 2023)

คำกล่าวนี้ฉายภาพให้เห็นถึงสถานการณ์ด้านแรงงานของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคแอฟริกา ณ ปัจจุบัน ที่เต็มไปด้วยคนตกงานจำนวนมาก โดยข้อมูลใน ค.ศ. 2023 พบว่าไนจีเรียเป็นประเทศที่มีอัตราการว่างงานสูงที่สุดในโลก คือ 33% ของจำนวนแรงงานทั้งหมด (Nwachukwu, 2023) นอกจากประเทศไนจีเรียแล้ว ประเทศในภูมิภาคแอฟริกาใต้สะฮารา (Sub-Saharan Africa) อีกหลายประเทศก็เผชิญกับปัญหาที่คล้ายคลึงกัน อาทิ แอฟริกาใต้ นามิเบีย จิบูตี เอสวาตินี ยูกันดา (Schwikowski, 2023) แม้แต่บางประเทศในภูมิภาคที่ตัวเลขการว่างงานอาจจะดูต่ำ แต่ความเป็นจริงแล้วแรงงานจำนวนมากกลับมีลักษณะการทำงานแบบไม่เป็นหลักแหล่ง กล่าวคือแรงงานเหล่านี้ไม่มีรายรับที่สม่ำเสมอ จำนวนมากต้องยอมทำงานภายใต้เงื่อนไขการทำงานที่ประหลาด หรืองานที่ใช้ความสามารถระดับต่ำกว่าที่ตนมี รวมถึงถูกกดขี่ค่าแรงการทำงาน เป็นสาเหตุให้แรงงานจำนวนมากในภูมิภาคยังคงยากจนทั้งที่มีงานทำ (Donkor, 2023)

บทความของ Nwachukwu (2023) ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัญหาแรงงานของภูมิภาค โดย “การหลั่งไหลของแรงงาน” เข้าสู่ตลาดแรงงาน (Inflow of job seekers into the job market) (Nwachukwu, 2023) ถูกระบุให้เป็นสาเหตุของปัญหาดังกล่าว หากพิจารณาความเป็นจริงที่แอฟริกาเป็นภูมิภาคที่มีสัดส่วนประชากรอายุน้อยที่สุดในโลก ที่ 19.7 ปีแล้ว (Donkor, 2023) จะพบว่า อุปทานแรงงานที่มากเกินไป (Labor Oversupply) ถือเป็นวิกฤตการณ์ที่สำคัญของภูมิภาคนี้ทีเดียว

จากการวิจัย ผู้เขียนพบว่ามีหลากหลายเหตุผลที่ทำให้ตลาดแรงงานแอฟริกาเกิดภาวะอุปทานล้นตลาด ประการแรก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ระบบการศึกษาของแอฟริกาถูกเร่งพัฒนาอย่างไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (Educational Mismatches) อนึ่ง หลังจากการได้รับเอกราชของประเทศอดีตอาณานิคมในภูมิภาคแอฟริกา เหล่าผู้นำของประเทศในภูมิภาคต่างต้องการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศตน (Adamu, 2000) งานเขียนของ Esson ชี้ให้เห็นถึงทัศนคติของผู้นำประเทศกานาในช่วงหลังการได้รับเอกราชของประเทศ ที่มีดำริต้องการเร่งปฏิรูปการศึกษาของเยาวชนด้วยความเชื่อในทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) รัฐบาลกานาได้ประกาศนโยบายที่เยาวชนจะต้องศึกษาในระบบการศึกษาภาคบังคับอย่างน้อย 9 ปี (ระดับประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี)

และยังประกาศนโยบายสนับสนุนทางการศึกษาไร้ค่าใช้จ่าย (FCUBE Program) ในเวลาต่อ

มา อย่างไรก็ตาม จำนวนแรงงานที่ถูกผลิตรายการจากระบบการศึกษากลับไม่สอดคล้องกับอุปสงค์แรงงานในประเทศที่ลดลงหลังจากการปลดแรงงานจำนวนมากที่เป็นผลมาจากการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF Structural Adjustment Retrenchment) ทำให้เกิดแรงงานส่วนเกินจำนวนมาก สถานการณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นไม่เพียงแต่กับประเทศกานาเท่านั้น สถิติของประเทศไนจีเรียใน ค.ศ. 2021 พบว่าแรงงานที่มีสัดส่วนตํานานสูงโดยมากมักเป็นแรงงานกลุ่มที่มีการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีสัดส่วนตํานานกว่า 40% ของแรงงานทั้งหมด และกลุ่มที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตํานานกว่า 37% ของแรงงานทั้งหมด (Brown, 2021)

ถึงแม้ว่าการศึกษายังคงให้การพัฒนาการในหลายประเทศในภูมิภาคแอฟริกาใต้ สหราชอาณาจักร ระบบการศึกษาของประเทศเหล่านี้กลับขาดคุณภาพในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน เนื่องจากระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคนี้มักจะมุ่งเพิ่มพูนความรู้ตามทฤษฎีมากกว่ามากกว่าที่จะสอนทักษะที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (Hillary, 2023) อนึ่ง ปรากฏงานเขียนในช่องทางของเยาวชนรายหนึ่งที่ใช้นามแฝงว่า BigPhaze ที่กล่าวถึงความคับข้องใจต่อระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไนจีเรีย (2023) โดยเขาเห็นว่าการศึกษานี้ในไนจีเรียมักจะจำกัดกรอบให้ผู้เรียนรู้เพียงแต่ความรู้ที่อยู่ในตำรา เน้นการท่องจำ แต่กลับไม่สอนกระบวนการคิดโดยกีดกันไม่ให้ผู้เรียนมีการตั้งคำถามทำให้ผู้เรียนไม่มีทักษะในการคิดและแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่องต่อการทำงาน ทั้งยังเห็นว่าเยาวชนจำนวนมากที่จบการศึกษาออกมา มีความรู้สึกลัวว่าตนเองไม่ได้ประโยชน์อะไรจากระบบการศึกษาเลย จนเยาวชนจำนวนหนึ่งเลือกที่จะละทิ้งการศึกษาเพื่อหาช่องทางอื่นในการหารายได้ (BigPhaze, 2023) ในทางเดียวกัน ข้อมูลจากหลายแหล่งบ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่ามหาวิทยาลัยของประเทศไนจีเรียโดยมากยังคงไม่มีแม้แต่การฝึกงาน และกลายเป็นภาระของสถานที่ทำงานในการฝึกทักษะเหล่านี้แก่เยาวชนใหม่ (Orakpo, 2020)

ในขณะเดียวกัน ระบบการศึกษาของประเทศไนจีเรียแอฟริกายังมุ่งสร้างทักษะที่ไม่หลากหลาย สอดคล้องกับค่านิยมของผู้ใหญ่ในสังคมแอฟริกา ที่ให้ความสำคัญกับอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ กฎหมาย และธุรกิจ ซึ่งเป็นอาชีพที่จะต้องสั่งสมทักษะจากการศึกษาในระบบการศึกษาเท่านั้น ในขณะที่อาชีพในเชิงความคิดสร้างสรรค์ เช่น วรรณกรรม ความบันเทิง หรือศิลปะกลับถูกมองเป็นเพียงงานอดิเรกและผู้คนครองก็จะไม่สนับสนุนให้บุตรหลานศึกษาในสาขาเหล่านี้มากนัก (Donkor, 2023) เช่นเดียวกับการเป็นนักฟุตบอล ดังคำกล่าวของ Paul ดังนี้

“ที่แอฟริกา ไม่ใช่พ่อแม่ทุกคนจะอยากให้ลูกไปเป็นนักฟุตบอลหรอกนะ เพราะการไปซ้อมฟุตบอลจะ ส่งผลกระทบต่อเวลาเข้าเรียนของคุณ ทำให้ไม่มีใครเขาสนับสนุนกันหรอก” (Omogba, April 20, 2023)

ดังนั้น เมื่อคนจำนวนมากจบการศึกษามาด้วยทักษะประเภทเดียวกัน เข้ามาสู่ตลาดที่มีอุปสงค์ประเภทดังกล่าวอยู่อย่างจำกัด จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะเกิดภาวะอุปทานแรงงานล้นตลาด

ดั่งเช่นที่เกิดขึ้นกับภูมิภาคแอฟริกาในปัจจุบัน

อุปทานล้นตลาด เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วทั้งภูมิภาค ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งแอฟริกา (African Development Bank) รายงานว่า ในแต่ละปี มีเยาวชนจากภูมิภาคแอฟริกา กว่า 10-12 ล้านคน เข้ามายังตลาดแรงงาน แต่ในทางกลับกันกลับมีตำแหน่งงานที่เป็นหลักแหล่งเกิดขึ้นแค่ปีละ 3 ล้านตำแหน่งงานเท่านั้น นำมาสู่สภาวะ “วุฒิเฟ้อ” (Qualification Inflation) ซึ่งทำให้แรงงานระดับปริญญาจำนวนมากต้องไปทำงานรับจ้าง เช่น การขับแท็กซี่ หรือมอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น (Donkor, 2023) ในทางกลับกัน การศึกษาประเภทอื่น ๆ อาทิ อาชีวศึกษา หรือ โรงเรียนเทคนิคเฉพาะทาง ยังคงขาดการพัฒนาอย่างมาก

ปรากฏการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจึงส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคแอฟริกาได้สาระสำคัญ “คุณค่า” และไม่ดึงดูดเยาวชนเข้าศึกษาในระบบ และทำให้ภูมิภาคนี้เผชิญปัญหาการลาออกจากระบบการศึกษาในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่อง (Mustard Insight, 2022) อย่างไรก็ดีอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญของระบบการศึกษาในภูมิภาคนี้ ที่กลายมาเป็นปัจจัยผลักดันให้เยาวชนหันมาเล่นฟุตบอล คือ ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงระบบการศึกษาในภูมิภาคแอฟริกาได้สาระสำคัญ

ขณะที่ทวีปแอฟริกามีขนาดใหญ่และมีประชากรมากที่สุดอันดับ 2 ของโลก สถิติชี้ให้เห็นว่าแอฟริกา คือทวีปที่ยากจนที่สุดในโลก (NajjiaQuest, 2023) ความยากจนขึ้นต้นเป็นสิ่งที่พบได้กับคนส่วนมากในภูมิภาค แต่อีกด้านหนึ่ง “การศึกษา” ที่ถูกจัดเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน กลับเป็นสิ่งที่ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงได้อย่างยากลำบาก (United Nations Africa Renewal, 2017) แม้ว่าเยาวชนชาวแอฟริกาจะมีสัดส่วนการศึกษาระดับประถมศึกษาสูงถึง 80% ของการศึกษาทั้งหมด แต่ตัวเลขเยาวชนที่เข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายกลับมีสัดส่วนลดลงจนน่าตกใจ และในท้ายที่สุดสัดส่วนของเยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจึงเหลือเพียงแค่ 4% ของการศึกษาทั้งหมดเท่านั้น (United Nations Africa Renewal, 2017) ซึ่งการศึกษาพบว่าสัดส่วนของตัวเลขที่ตกลงในช่วงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีความสอดคล้องกับข้อจำกัดทางรายได้ของครอบครัว โดยเยาวชนที่มีฐานะทางบ้านยากจนมักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รวมถึงมีแนวโน้มจะลาออกจากสถานศึกษาสูง (United Nations Africa Renewal, 2017) อนึ่ง แม้ว่ารัฐบาลของประเทศในภูมิภาคจะพยายามออกมาตรการอุดหนุนทางการเงิน แต่มาตรการอุดหนุนทางการเงินยังคงขาดประสิทธิภาพ และอาจส่งผลกระทบต่อความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาในสังคมมากขึ้นอีกด้วย

ผู้เขียนใคร่ยกตัวอย่างกรณีของประเทศกานาเพื่อขยายความ ดังนี้ ระบบการศึกษาของกานาได้รับการอุดหนุนทางการเงินโดยรัฐบาลในทุกระดับ อย่างไรก็ตาม ในขณะที่การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลเต็มจำนวน แต่การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี กลับไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลทั้งหมด โดยนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะถูกพิจารณาในการเข้าศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลายในโรงเรียนของรัฐ (ที่ได้รับการอุดหนุนทางการเงินจากรัฐบาล) ผ่านการสอบสนามกลาง (Basic Education Certificate Examination – BECE) และจะถูกคำนวณคะแนนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (Computerized School Selection and Placement System – CSSPS) ในขณะที่ผู้ที่ขาดคุณสมบัติก็จะต้องเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่ารัฐบาลกานา มีความพยายามที่จะสนับสนุนโครงสร้างของระบบการศึกษาในลักษณะนี้เนื่องด้วยความเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ (เนื่องจากเป็นระบบที่วัดกันด้วยคะแนนสอบเป็นหลัก)

อย่างไรก็ดี งานวิจัยของ Esson พบว่าระบบนี้กลับเป็นการส่งเสริมความไม่เท่าเทียม เนื่องจากนักเรียนที่มีคะแนนสอบดี โดยมากมักจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางบ้านดี และมีเงินพอที่จะสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนได้อยู่แล้ว ในขณะที่เด็กที่ฐานะทางบ้านที่ไม่ดี ของนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งก็มักส่งผลให้คะแนนของนักเรียนกลุ่มนี้ไม่ดี และไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลได้ และเมื่อนักเรียนเหล่านี้ไม่มีทุนทรัพย์มากพอในการเข้าเรียนโรงเรียนเอกชน การลาออกของนักเรียนในช่วงรอยต่อระหว่างมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจึงกลายเป็นปัญหาในสังคมกานา (Esson, 2013) นอกจากนี้ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า ปัญหาการขาดซึ่งทุนทรัพย์ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาในบริเวณชนบท ยังส่งผลกระทบต่อความไม่เท่าเทียมภายใต้ระบบการคัดเลือกในลักษณะนี้อีกด้วย เนื่องจากการขาดซึ่งโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในโรงเรียนแถบชนบทย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนจากบริเวณชนบท ซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นผู้มีฐานะยากจนมากกว่า อาทิ สัดส่วนจำนวนอาจารย์ต่อนักเรียนที่ต่ำ โดยปรากฏหลักฐานว่าจำนวนสัดส่วนอาจารย์ต่อนักเรียนในโรงเรียนในชนบทนั้นต่ำกว่าในเมืองมาก (Agbor, 2012) เช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่ด้อยพัฒนา และส่งผลกระทบต่อนักเรียนในพื้นที่ชนบททางอ้อม อาทิ การเดินทางไปโรงเรียนที่ยากลำบาก หรือเรื่องการรักษาพยาบาลที่เข้าถึงได้ยาก อาจทำให้นักเรียนในชนบทมีสุขภาพที่ไม่ดี และอาจต้องลาออกจากโรงเรียนในที่สุด (Agbor, 2012) โดยระบบการศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกันนี้มีได้จำกัดอยู่แต่ในกานา และยังรวมถึงประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคด้วย

จากการศึกษา ผู้เขียนพบว่า ปัญหาการศึกษาของประเทศในภูมิภาคแอฟริกา มีความเชื่อมโยงกับความต้องการในการเป็นนักฟุตบอลของเยาวชนชาวแอฟริกา โดยมีนักฟุตบอลแอฟริกาจำนวนไม่น้อยที่เห็นว่าการศึกษาอาจไม่ใช่เส้นทางที่จะนำไปสู่การยกระดับชีวิตที่ดีขึ้น ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความแออัด โดยหลักฐานปรากฏว่า มีนักฟุตบอลชาวแอฟริกาจำนวนมากที่เลือกลาออกจากโรงเรียนเพื่อที่จะเข้าสู่เส้นทางเป็นนักฟุตบอล รวมถึงนักฟุตบอลชื่อดัง เช่น Obafemi Martins ที่เคยค้าแข้งให้กับสโมสรชั้นนำทั่วยุโรป (Obafemi, 2012) หรือ Joe Aribo นักฟุตบอลทีมชาติไนจีเรียที่ค้าแข้งกับสโมสรเซาท์แฮมตันในอังกฤษ (Aribo, 2021) โดยนักฟุตบอลเหล่านี้ส่วนหนึ่งให้สาเหตุว่าที่เลือกอาชีพนักฟุตบอลแทนที่จะเลือกการเรียนเนื่องจากปัจจัยรายได้ (Ahmadu, 2018) ซึ่งให้เห็นว่าการศึกษาไม่ใช่เส้นทางที่เยาวชน

ชาวแอฟริกาเห็นว่าจะนำไปสู่รายได้เหมือนกับการเล่นกีฬาฟุตบอล ซึ่งเป็นอาชีพที่สามารถให้รายได้สูงโดยไม่ต้องใช้วุฒิการศึกษาทางการ ในทางเดียวกัน ยังมีเยาวชนในแอฟริกาจำนวนมากที่ไม่มีทุนทรัพย์ในการเข้าถึงระบบการศึกษาได้ ทำให้ตนเองต้องเข้าสู่เส้นทางของการเป็นนักกีฬาฟุตบอลในที่สุด ดังความส่วนหนึ่งในบทสัมภาษณ์ของนักฟุตบอลชาวไนจีเรียท่านหนึ่งที่ไม่ประสงค์ออกนาม ดังนี้

“ผมตั้งเป้าเป็นนักฟุตบอลตั้งแต่เด็กแล้วนะ เพราะบ้านผมไม่มีเงินส่งผมไปโรงเรียน ฟุตบอลเป็นพระ ผู้ช่วยให้รอด (Messiah) ทางการเงินของผม”
(Lawal, 2020)

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้เขียนพบว่าสาเหตุที่ทำให้เยาวชนชาวแอฟริกาต้องการเป็นนักฟุตบอลที่ผู้เขียนได้ระบุไว้ในข้างต้นสองประการ ได้แก่ 1) มายาคติต่ออาชีพนักกีฬาฟุตบอลในฐานะอาชีพรายได้สูง ซึ่งช่วยตอกย้ำความเป็นชายและการปฏิบัติตนตามบทบาทของเพศสภาพของตน โดยเฉพาะการเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งเป็นความคาดหวังต่อเพศชายของสังคมชาวแอฟริกาขณะเดียวกัน เยาวชนชายชาวแอฟริกายังเห็นว่าการเป็นนักฟุตบอลอาชีพยังสามารถทำให้พวกเขาใช้ชีวิตอย่างหรูหรา ซึ่งจะนำมาสู่การยอมรับและเชิดชูจากสังคมในฐานะผู้ชายที่มีศักยภาพ กับ 2) ปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาของประเทศในทวีปแอฟริกา นั้นมีความเชื่อมโยงกันอย่างแยกได้ยาก การที่เยาวชนชาวแอฟริกาจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาที่จะนำมาซึ่งวิทยฐานะในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้ และระบบการศึกษาที่ไม่สามารถสร้างงานให้แก่เยาวชนเหล่านี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยาวชนชาวแอฟริกามีความต้องการเข้าระบบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพที่ต้องใช้วิทยฐานะน้อยลง ในขณะเดียวกัน ฟุตบอลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเยาวชนเหล่านี้อยู่แล้วกลายเป็นอาชีพทางเลือกที่สามารถสร้างมั่งคั่งอย่างยั่งยืนตอบสนองต่อความคาดหวังต่อเยาวชนเพศชายในสังคมแอฟริกาได้ ส่งผลให้เกิดมายาคติในกลุ่มผู้ชายชาวแอฟริกาว่านักฟุตบอลเป็นอาชีพที่พึงปรารถนา จึงไม่น่าแปลกใจที่เยาวชนแอฟริกาจำนวนมากจะมีความต้องการที่จะเป็นนักฟุตบอลอาชีพ อย่างไรก็ตาม นักฟุตบอลชาวแอฟริกากลับไม่นิยมค้าแข้งในสโมสรในประเทศหรือภูมิภาคตนเอง แต่นิยมออกไปค้าแข้งในภูมิภาคอื่น ๆ มากกว่า โดยงานเขียนของ Darby (2007) ได้อธิบายถึงสาเหตุของปรากฏการณ์ดังกล่าวไว้ดังนี้

“สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจสังคมที่ด้อยพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกาประกอบกับความด้อยพัฒนาของระบบฟุตบอลในภูมิภาค ส่งผลให้รายได้และความเป็นอยู่ของนักฟุตบอลในภูมิภาคแอฟริกาไม่ดีเท่าที่ควร และกลายเป็นปัจจัยผลักดันให้นักกีฬาเหล่านี้ย้ายถิ่นไปยังทวีปยุโรปที่ค่าจ้างที่สูงกว่าและระบบฟุตบอลที่ดีกว่า”

ทั้งนี้ ความต้องการในการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปค้าแข้งในภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคยุโรป ของเยาวชนผู้มีความฝันอยากจะเป็นนักฟุตบอลอาชีพชาวแอฟริกาเหล่านี้ จึงเป็นการเปิดช่องว่างให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเข้ามาแสวงประโยชน์ ทำให้เยาวชนกลุ่มดังกล่าว สุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ได้ในที่สุดเช่นกัน

ท้ายที่สุด ผู้เขียนเห็นว่า มีแนวโน้มที่เยาวชนชาวแอฟริกาจำนวนมากจะยังคงมีความต้องการเป็นนักฟุตบอลในระยะต่อไป เนื่องจากปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาในภูมิภาคแอฟริกายังคงไม่ได้รับการแก้ไข ทั้งนี้ แอฟริกายังเป็นภูมิภาคที่มีสัดส่วนประชากรอายุน้อยที่สุดในโลก ขณะเดียวกัน โลกยุคโลกาภิวัตน์ยังทำให้เยาวชนชาวแอฟริกาสามารถมองเห็น “ฮีโร่ นักฟุตบอล” ของพวกเขาอย่างสะดวกมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนจึงหวังว่างานเขียนชิ้นนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าในแขนงแอฟริกันศึกษา (African Studies) ที่อาจมีใช้แขนงการศึกษาที่ได้รับความนิยมอย่างยั่งยืนในประเทศไทย ณ ขณะนี้ โดยสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในศาสตร์แขนงดังกล่าว ผ่านการเชื่อมโยงกับประเด็นที่สามารถเข้าถึงผู้คนจำนวนมากได้ง่าย เช่นดั่งฟุตบอล ขณะเดียวกัน งานเขียนดังกล่าวยังสะท้อนถึงรากฐานของปัญหาการค้ามนุษย์ในกลุ่มเยาวชนชาวแอฟริกาที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับมือกับปัญหาการค้ามนุษย์ มีความเข้าใจในบริบทดังกล่าว อาจส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ในอนาคต

บรรณานุกรม

- Africa Top Sports. (2024). **The Most Popular Sports in Africa**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://en.africatopsports.com/2024/01/08/the-most-popular-sports-in-africa/>.
- Agbor, Julius. (2012). **Poverty, Inequality and Africa's Education Crisis**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.brookings.edu/articles/poverty-inequality-and-africas-education-crisis/>.
- Ahmadu, Samuel. (2018). **Cameroon's Gabrielle Onuene: Why I quit school to focus on football**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.goal.com/en/news/camerouns-gabrielle-onuene-why-i-quit-school-to-focus-on-football/tmjhp7dlr1p10uaavllwdwq>.
- Alegi, Peter. (2017). In **Global Africa: Into the Twenty-First Century**, edited by Dorothy L. Hodgson and Judith A. Byfield ,210–220. California: University of California Press,.
- Aribo, Joe. (2021). **Joe aribo speaks on dropping out of university to play professional football** [Interview]. Accessed 1 May 2024, Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=LVhi2NM1sh4?feature=share>.
- Berbolt, Boris. (2018). "Thinking otherwise: theorizing the colonial/ modern gender system in Africa." **African Sociological Review** 22 (1), 2-17.
- BigPhaze. (2023). **Nigeria's Failed Educational System: Part Two**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://medium.com/@Bigphaze/nigerias-failed-educational-system-part-two-23b9c7b2e5a2>.
- Brown, Simon. (2021). **Labour Market Assessment: Nigeria 2021 refresh**. West Sussex: Sightsavers.
- Bundesliga. (2022). **The Story of Sadio Mane** [Youtube]. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=R8h5zrYBbA>.
- Coliseum. (2021). **Al Ahly SC a force to reckon with**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.coliseum-online.com/al-ahly-sc-a-force-to-reckon-with/>.
- Darby, Paul. (2007). "Out of Africa: The Exodus of Elite African Football Talent to Europe." **WorkingUSA** 10, 4: 443 – 456.
- Donkor, Audrey. (2023). **Africa's Youth Unemployment Crisis Is a Global Problem**.

- Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://foreignpolicy.com/2021/10/19/africa-youth-unemployment-crisis-global-problem/>.
- Esson, James. (2013). "A body and a dream at a vital conjuncture: Ghanaian youth, uncertainty and the allure of football." *Geoforum* 47, 84-92.
- Exploring Africa. (n.d.). **Football (Soccer) in Africa**. Accessed 19 February 2024. Retrieved from <https://exploringafrica.matrix.msu.edu/football-soccer-in-africa/>.
- Ezeugwu, C. R., & Ojedokun, O. (2020). "Masculine norms and mental health of African men: what can psychology do?." *Heliyon*, 6 (12).
- FIFA. (2023). **One Month On: 5 billion engaged with the FIFA World Cup Qatar 2022™**. Accessed 1 May 2024, Retrieved from <https://inside.fifa.com/tournaments/mens/worldcup/qatar2022/news/one-month-on-5-billion-engaged-with-the-fifa-world-cup-qatar-2022-tm>.
- L. Mbah, Ndubueze. (2019). **African Masculinities**. Accessed 1 May 2024, Retrieved from <https://oxfordre.com/africanhistory/view/10.1093/acrefore/9780190277734.001.0001/acrefore-9780190277734-e-270>.
- Lawal, Fu'ad. (2020). **How Much Does A Nigerian Footballer Really Earn? We Asked One**. Accessed 1 May 2024, Retrieved from <https://www.zikoko.com/money/naira-life/salaries-of-nigerian-premier-league-players/>.
- Lysandrou, Photis. (2005). "Globalisation as commodification." *Cambridge Journal of Economics* 29 (5), 769-797.
- M. Hillary, Eng. (2023). **UNEMPLOYED GRADUATES IN AFRICA: THE REAL PROBLEM AND TOP 5 POSSIBLE SOLUTIONS**. Accessed 15 February 2024, Retrieved from <https://www.soleforafricanchild.org/unemployed-graduates-in-africa/>.
- Martins, Obafemi. (2012). **Martins: I Was A School Dropout**. Accessed 1 May 2024, Retrieved from <https://pmnewsnigeria.com/2012/10/22/martins-i-was-a-school-dropout/>.
- Mustard Insights. (2022). **School Dropout Rate in Africa Worsens as Nigeria, Ethiopia Lead the Pack**. Accessed 15 February 2024, Retrieved from <https://blog.mustardinsights.com/in-africa/school-dropout-rate-in-africa-worsens-as-nigeria-ethiopia-lead-the-pack-mEEvB>.
- NaijaQuest. (2023). **Top 5 Poorest Continents In The World**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://naijaquest.com/poorest-continents-in-the-world/>.

- Ngongang, Daniel. (2020). **ALL ROADS LEAD TO LAGOS: HOW GLOBAL FOOTBALL MARKETING IS LEVERAGING NIGERIAN POP CULTURE**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.linkedin.com/pulse/all-roads-lead-lagos-how-global-football-marketing-ngongang-amabe/>.
- O. Nwachukwu, John. (2023). **Nigeria leads countries with highest rate of unemployment**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://dailypost.ng/2023/05/05/nigeria-leads-countries-with-highest-rate-of-unemployment-see-list/>.
- Obonyo, Raphael. (2019). **Preparing Africa's graduates for today's jobs**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.un.org/africarenewal/magazine/april-2019-july-2019/preparing-africa%E2%80%99s-graduates-today%E2%80%99s-jobs>.
- Omidiora, Seye. (2020). **Drogba vs Eto'o: Who was the greater African striker?**. Accessed 01 June 2024, Retrieved from <https://www.goal.com/en/news/drogba-vs-etoo-who-was-the-greater-african-striker/1fhuqvy4v7irg1iao hjty608s4>.
- Orakpo, Ebele. (2020). **Africa's underdevelopment result of poor curriculum?**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.vanguardngr.com/2020/09/africas-underdevelopment-result-of-poor-curriculum/>.
- Pickworth, William. (2022). **Sadio Mane has transformed the lives of African villagers with hospital build and school donations**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.liverpoolecho.co.uk/sport/football/football-news/sadio-mane-hospital-school-donations-24279775>.
- Sannikova, Aija et al. (2019). "Economic Factors in the Choice of Studies and Work." **Economic Science for Rural Development** 51, 223-229.
- Schwikowski, Martina. (2023). **Africa's deepening unemployment crisis**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.dw.com/en/africas-deepening-unemployment-crisis/a-64994936>.
- Shimanyula, James. (2023). **UN Calls for a Crackdown on Human Trafficking in Sports**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.voaafrica.com/a/un-calls-for-a-crackdown-on-human-trafficking-in-sports/7288546.html>.
- U. Adamu, Abdalla. (2000). "Educational Reforms in Nigeria." **Department of Education Bayero University**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from

- https://www.auadamu.com/phocadownload/Conference_Presentations/Education_Presentations/2000%20Educational%20Reforms%20in%20Nigeria.pdf.
- UNifeed. (n.d.). **UN / SPORTS HUMAN TRAFFICKING**. Accessed 15 February 2024, Retrieved from <https://www.unmultimedia.org/tv/unifeed/asset/3096/3096827/>.
- United Nations Africa Renewal. (2017). **Africa grapples with huge disparities in education**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://www.un.org/africarenewal/magazine/december-2017-march-2018/africa-grapples-huge-disparities-education>.
- Vamplew, Wray. (2019). "The Commodification of Sport: Exploring the Nature of the Sports Product." **The International Journal of the History of Sport** 35 (7-8), 1-14.
- World Population Review. (2024). **Poorest Countries in Africa 2024**. Accessed 19 February 2024, Retrieved from <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/poorest-countries-in-africa>.
- WSN. (n.d.). **What is the Highest Paid Sport in the World?**. Accessed 1 May 2024, Retrieved from <https://www.wsn.com/blog/highest-paid-sport/>.